

1. Efekt Comptona: wyprowadzić wzór na zmianę długości fali elektromagnetycznej rozpraszanej na elektronie.
2. Omówić oryginalne wyprowadzenie Maxa Plancka prawa promieniowania we wnęce

$$\rho(\omega, T) = \frac{1}{\pi^2 c^3} \frac{\hbar \omega}{e^{\frac{\hbar \omega}{kT}} - 1}, \quad (1)$$

gdzie k - stała Boltzmana, T - temperatura, $\omega = 2\pi\nu$ - częstotliwość promieniowania, $\hbar = \frac{h}{2\pi}$.

3. Rozważyć wnąkę o pojemności V jako pojemnik fotonów i znaleźć rozkład energetyczny $\frac{1}{V} \frac{dE}{d\omega}$ promieniowania ciała doskonale czarnego wychodzącego z wnęki:

$$\frac{1}{V} \frac{dE}{d\omega} = \frac{\hbar \omega^3}{\pi^2 c^3} \frac{1}{e^{\frac{\hbar \omega}{kT}} - 1}. \quad (2)$$

Założyć, że liczba fotonów w stanie o energii E w temperaturze T wynosi (rozkład Bosego-Einsteina)

$$f_{BE} = \frac{1}{e^{\frac{\hbar \omega}{kT}} - 1}. \quad (3)$$

4. Znając spektralną dystrybucję promieniowania we wnęce o objętości V , równanie 2, wyprowadzić

- prawo Stefana-Boltzmana (całkowita energia promieniowania we wnęce o ściankach w temperaturze T jest proporcjonalna do T^4),
- Prawo przesunięć Wiena

$$\lambda_{max} T = const,$$

$$\lambda_{max} = 2\pi c / \omega_{max}.$$

5. Użyć relacji de Broglie'a i pokazać, że

- Nie można zaobserwować własności falowych pyłka o średnicy $1 \mu m$ i masie $m \equiv 10^{-15}$ kg, poruszającego się z $v \equiv 1$ mm/s,
- Neutrony termiczne, $m \equiv 1.67 \cdot 10^{-27}$ kg, w temperaturze 300 °K, mają długość fali porównywalną ze stałą krystaliczną (konsekwencje eksperymentalne?)
- Elektrony, $m \equiv 0.9 \cdot 10^{-30}$ kg, przyśpieszane przy napięciu U , mają długość fali porównywalną z promieniowaniem X (przy napięciu kilkuset voltów).
- W akceleratorach używa się elektronów o energiach rzędu GeV. Jakiej długości fali odpowiada taka energia i jaką materię można w ten sposób badać (molekuły?, atomy?, nukleony?,...?)